

www.hevosyrittaja.fi

HEVOSALAN TIETOPAKETIT 5/8
- koulutuspäivien luentomateriaali 2004-2005

HEVOSALAN YRITYKSEN TALOUSASIOIDEN HALLINTA

Talouden suunnittelu ja seuranta

Kannattavuussuunnittelu

Päivittäisen rahaliikenteen pyörittäminen

Verotus ja verosuunnittelun pääkohtia

Teksti:
Asiantuntijaryhmä
Osmo Piekkari ProAgria Häme
Petro Ropo Suomen Ravivalmentajat ry
Jukka Korhonen Laurea-ammattikorkeakoulu
Sirpa Pussinen Laurea-ammattikorkeakoulu

Kuvat:
Hevosalan yrittäjyyden kehittämishanke

Oikoluku:
Sirpa Pussinen
Suvi Louhelainen
Taitto:
Ulla-Maija Knuutti
Hevosalan yrittäjyyden kehittämishanke
Laurea-ammattikorkeakoulu

Hyvinkää 2005

SP-Paino Oy Hyvinkää

SISÄLLYS

1 TALOUDEN SUUNNITTELU JA SEURANTA HEVOSALAN YRITYKSESSÄ	4
1.1 Perusteet talouden suunnittelulle ja seurannalle	4
1.2 Hevosalan yritysten erityispiirteitä	5
1.3 Tiedon hankkiminen	6
2 HEVOSYRITYKSEN KANNATTAVUUSSUUNNITTELU	7
2.1 Miksi kannattavuussuunnittelu kannattaa?	7
3 PÄIVITTÄISEN RAHALIIKENTEEEN PYÖRITTÄMINEN	8
3.1 Yrittäjän oma-aloitteisesti suoritettavat maksut	8
3.2 Laskutus	9
3.3 Pankkipalvelut	11
3.4 Huomioita hevosityrityksen kirjanpitoon	12
3.5 Työntekijän palkkaus	12
4 VEROTUKSEN JA VEROSUUNNITTELUN PÄÄKOHTIA	13
4.1 Tuloverokohtelun eri vaihtoehdot	13
4.2 Arvonlisäverotus	14
4.3 Kirjanpidon ohjauskysely	15

LUE LISÄÄ

LIITE: Taulukko hevosityrityksen kannattavuuslaskelmaa varten

1 TALOUDEN SUUNNITTELU JA SEURANTA HEVOS- ALAN YRITYKSESSÄ

1.1 Perusteet talouden suunnittelulle ja seurannalle

Yritystoiminnan talouden kulmakivet ovat kannattavuus, maksuvalmius ja vakavaraisuus. Yritystoiminnan perustana pidetään voiton tavoittelua. Liiketoiminnan tunnusmerkkeihin kuuluvat suunnitelmallisuus, jatkuvuus ja yrittäjäriski. Usein hevosyritykset toimivat niin, että kaikki yritystoiminnan tunnusmerkit eivät kuitenkaan täyty. Mikä erottaa hevosalan yrityksen ns. tavallisesta yrityksestä? Ja kuuluuko hevosalan yrityksen olla erilainen kuin vastaavat muut yritykset, suhtautuuko hevosalan yrittäjä liiketoimintaan ja taloudellisten asioiden hoitamiseen eri tavalla kuin muut yrittäjät? Entä mitkä ovat yrityksen ja yrittäjän pitkän ajan tavoitteet niin taloudellisesti kuin eettisesti?

Taloutta on suunniteltava ja seurattava myös hevosalan yrityksissä. Talouden kokonaisvaltainen hallinta on osa yrittäjämäistä otetta. Yrittäjällä on oltava kokonaiskyky hahmottaa taloudelliset asiat ja tunnistaa realiteetit.

Yritystoimintaa käynnistettäessä tai sitä merkittävästi laajennettaessa on tarpeen tehdä tarkkoja suunnitelmia tulevaisuudesta. Yrityksen taloudellista toimintakykyä pystytään ennakoimaan tekemällä laskelmia tulevista tuloista ja menoista. Tarpeellisia ovat investointisuunnitelmat ja investointien rahoituslaskelmat, useamman tilikauden kattavat kannattavuus- ja kassavirtalaskelmat sekä vuosittaiset tulo- ja menoarviot. Tärkeää on arvioida, mikä osa yritystoiminnasta on kannattavaa ja millaiset rajat asetetaan yrityksen toiminnan laajuudelle.

Taloussuunnitteluun kuuluu erottamattomasti oman toiminnan kriittinen tarkastelu. Yrittäjän tärkeimpiin ominaisuuksiin kuuluukin kyky arvioida omia vahvuuksia ja heikkouksia. Jo yrityksen perustamisvaiheessa on syytä tehdä selväksi se, mitä tehdään itse ja milloin käytetään ostopalveluja. Ostopalveluista tyyppisimpiä ovat kirjanpito- ja talousneuvonta, talousneuvonta ja lainopillinen neuvonta.

Kaiken toiminnan kohdalla on syytä miettiä, mitä panoksen tuottaminen maksaa itse tehtynä ja mitä se maksaa ulkoa ostettuna. Esimerkiksi jos hevostallin pitäjällä on valmiina pellot ja viljelykoneet, niin välttämättä omia resursseja (=aikaa, rahaa, henkistä pääomaa) ei kannata uhrata kauranviljelyyn, vaan ostaa kaurat tuottajilta. Mahdollisuus tehdä jotain ei yritystoiminnassa tarkoita, että se täytyisi tehdä itse. On osattava tehdä valintoja!

Yrityksen talouden kulmakivet ovat

- kannattavuus: tuotot ovat suuremmat kuin kustannukset.
Työlle ja pääomalle jää riittävästi korvausta.
- maksuvalmius: rahaa riittää kaikkina aikoina, laskut hoidetaan ajallaan
- vakavaraisuus: osa riskien hallintaa, kun omaa pääomaa on riittävästi eikä velkaa ole liikaa

Yritystoiminnan laadullisia tavoitteita ovat

- hevosyrittäjyys elämäntapana, hevosten kanssa toimiminen
 - elämänlaadun arvostaminen, maalla asuminen
 - yhteiskunnallinen merkittävyys, työllistäminen

Hevosyrityksen laadulliset tavoitteet

Yrittäjällä on taloudellisen tuloksen ja voiton lisäksi myös laadullisia tavoitteita. Laadulliset tavoitteet liittyvät usein oman arvomaailman toteuttamiseen ja elämänlaatuun. Suurin osa hevosalan yritystoiminnasta lähtee liikkeelle harrastuksen kautta, jolloin hevosten parissa toimiminen on yrittäjälle ensisijainen arvo. Laadullisia tavoitteita voivat olla työn mielekkyys, työ elämäntapana tai maaseutuun liittyvä arvostus. Hevosalan yritystoiminnalla on merkittävä yhteiskunnallinen vaikutus, sillä alan työllistyvyys ja nuorisotoiminta sekä harrastuspaikkojen luominen on tärkeää. Esimerkiksi sidosryhmille, TE-keskuksille ja päättäjille asioita esitettäessä, on huomioitava laadullisten tavoitteiden merkitys. Voiton tavoittelu ei ole ainoa mittari yrityksen toimintaa arvioitaessa.

Rahan riittävyys pohdittava

Rahoituksen riittävyys on suunniteltava ja varmistettava hyvin tarkkaan, varsinkin yritystoimintaa aloitettaessa. Mitä pääomavaltaisempi yritys on, sitä todennäköisemmin likvidin rahan määrästä tulee alussa tiukkaa. Pääomavaltaisuus on hevosyrityksissä suuri, sillä toimintaympäristö ja hevoset sitovat paljon omaa. Vierasta pääomaa, käytännössä lainaa rahoituslaitoksilta, ei tarvitse pelätä. Suurelta lainat eivät ole varsinaisesti ongelma, mikäli liiketoiminta on kannattavaa. Sen sijaan ongelmia syntyy, jos likvidin rahan kanssa eletään koko ajan veitsenterällä.

Ennen kuin tuotteista tai palveluista saadaan rahatuloja yrityksen kassaan, kertyy kuluja toiminnan aloittamisesta. Investointien lisäksi on kulueriä, jotka suunnittelussa on huomioitava ja arvioitava. Kulueriä ovat mm. reuhankinnat, kuivikkeet, työntekijöiden palkat ja yrittäjän omat asumis- ja muut kulut. Rakentamisinvestoinneissa arvonlisäveron osuus voi olla merkittävä ja palautukset vuosimenettelyssä toteutuvat takautuvasti.

Samoin on myös tukien maksatusten kanssa: mikäli investoinnille on haettu tukea TE-keskuksesta (haku aina ennen investoinnin toteuttamista) ja tuki on myönnetty, ovat maksatukset jälkikäteen toteutuvia. Maksatushakemukseen liitetään maksutositteet tehdyistä investoinneista. On syytä varautua siihen, että tuen maksun viive voi olla pitkä riippuen hakeumuksen käsittelystä.

1.2 Hevosalan yritysten erityispiirteitä

Hevosalan yritykset ovat muiden yritysten joukossa syntyvaltaan ja toiminnaltaan keskimäärin hieman erilaisia. Hyvin usein hevosalan yritys on syntynyt oman harrastustoiminnan laajentuessa siihen mittakaavaan, että toiminnasta on tullut liiketoimintaa. Tällöin yrittäjältä usein unohtuu taloudellisten asioiden suunnittelu ja seuranta. Lisäksi omaa harrastustoimintaa voi olla liiketoiminnan ”sisällä”, mikä vaikeuttaa puhtaan yritystoiminnan kannattavuuden hahmottamista.

Tilanne on yrittäjän kannalta haastava, sillä oman harrastustoiminnan ja toisaalta liiketoiminnan yhdistämisestä syntyy kieltämättä merkittävästi synergiaa. Voidaan käyttää yhteisiä tiloja, varusteita, kuljetuskalustoa, hevoskalustoa jne. Toisaalta ongelmia voi syntyä puhtaan liiketoiminnan erottamisessa. Liiketoimintaa on hankala suunnitella, kun yrityksen näyttämät taloudelliset luvut voivat sisältää myös harrastustoiminnan kuluja. Lisäksi tämä kaunis sekasotku voi vaikuttaa verottajan näkemyksiin verotuksessa sekä erilaisiin yritys- ja maataloustukiin.

Oman toiminnan erottaminen yritystoimintaan ja yksityistalouteen onnistuu kohtuullisesti, jos kirjanpidossa erotetaan selvästi nämä toiminnot toisistaan. Tässä erotteluvaiheessa on syytä olla rehellinen itselleen (ja verottajalle). Yritystoiminnan puolelle ujutetut yksityistalouden kulut estävät talouden suunnittelua ja toiminnan kannattavuuden laskentaa ja voivat johtaa yritystoiminnan aivan väärille urille.

Toinen merkittävä erikoispiirre hevosalan yrityksissä on palveluyritykseksi hyvin suuri pääomavaltaisuus. Yrityksen perustaminen vaatii pääsääntöisesti runsaasti pääomia toisin kuin useimmat muut palveluyritykset. Osaltaan tämä pääomavaltaisuus on johtanut juuri siihen, että yrittäjäksi ajaututaan oman harrastustoiminnan kautta. Puhtaalta pöydältä yrittäjäksi lähteminen vaatii niin suuren alkupääoman, että sen kasaaminen sinänsä suuren riskin sisältämään liiketoimintaan on vaikeaa ja hyvin arveluttavaa omalle taloudelle. Tämä pääomavaltaisuus on usein ongelma mietittäessä yrityksen rahoitusta ja likvidin rahan määrää. Suuret pääomakustannukset saattavat johtaa siihen, että hinnoittelussa ei oteta näitä kuluja täysimääräisesti huomioon. Hinnoittelusta enemmän Hevosalan yrityksen asiakkuuden hallinta- tietopakettissa www.hevosyrittaja.fi.

Hevosyrityksen erityispiirteitä ovat:

- siirtyminen harrastuksesta yritystoimintaan
- pääomavaltaisuus: paljon pääomaa investointeihin (toimintaympäristöön ja hevosiin)
- yritykset ovat pienyrityksiä; suurimmillakin talleilla kokoaikaisesti työssä alle 10 henkilöä
 - yritystoiminta henkilöityy yrittäjään, yrittäjän persoona markkinoi
- pienyrityksissä avainosaaminen on yhden henkilön varassa, riskinä ”yrittäjä yksin”

1.3 Tiedon hankkiminen

Tiedon hankkiminen talous-, verotus-, kirjanpito-, palkanmaksu- ja vakuutusasioista tuntuu yrittäjistä usein hyvin vaikealta. Tiedon hankkiminen talousasioista ei kuitenkaan ole niin vaikeaa ja hankalaa! Yrittäjämäinen ote vaatii talousasioiden perusteiden tuntemisen eikä tämän asian omaksuminen ole siitä kiinni, että tietoa ei olisi saatavilla. Kaikki on vain yrittäjän omasta tahdosta kiinni: halutaanko omasta hevosalan yrityksestä menestyvä vai ei.

Asiantuntemusta hevosalan yritystoiminnasta ja talousasioista löytyy hevosalan järjestöistä ja yleisistä yrittäjäjärjestöistä. Veronmaksajien keskusliittoon (www.veronmaksajat.fi) voi ja kannattaa liittyä yritysjäseneksi. Pienen yrityksen jäsenmaksu on muutama kymmenen euroa vuodessa ja sillä saa valtavasti tietoa käytännön asioista: ammattilehtiä, neuvontapalveluja ja mahdollisuuksia osallistua koulutuksiin. Puhdasta verotukseen liittyvää tietoa löytyy verohallinnon sivuilta www.vero.fi. Osaava kirjanpitopalvelu neuvontapalveluineen tarjoaa paljon apua.

Aloittavan yrityksen pahimmat sudenkuopat talouden osalta johtuvat usein riittämättömästä talouslaskennasta. Liikeidea voi olla toimiva ja periaatteessa kannattava, mutta alkuvaiheen rahoitus voi johtaa likviditeettikriisiin. Toisaalta yritystoiminta voi näyttää kannattavalta kysynnän ylittäessä tarjonnan: voi kuitenkin tulla tilanne, ettei rahaa jää kassaan, koska ei ole osattu laskea oikeaa hinnoittelutasoa.

Kannattavuus- ja maksuvalmiuslaskelmat ovat aloittavalle yritykselle erittäin tärkeitä. Samoin jo toiminnassa olevien yritysten tulee päivittää omat laskelmansa riittävän usein. Yritystoimintaa ei saisi aloittaa vain päättämällä ryhtyä yrittämään. Oma liikeidea on testattava huolellisesti sekä liiketoiminnan kannattavuus ja maksuvalmius on tutkittava etukäteen.

Talouslaskelmia kannattaa teettää yrityskonsulteilla, joita löytyy esimerkiksi ProAgria Maaseutukeskuksista www.proagria.fi, uusyrityskeskuksista www.uusyrityskeskus.fi, seudullisista yrityspalvelupisteistä ja TE-keskuksista www.te-keskus.fi. Hyvin usein julkisen rahoituksen ja yritystukien ehtona ovat yritystoiminnan elin-kelpoisuuden osoittavat kannattavuus- ja maksuvalmiuslaskelmat.

2 HEVOSYRITYKSEN KANNATTAVUUSSUUNNITTELU

2.1 Miksi kannattavuussuunnittelu kannattaa?

Kannattavuuslaskelmia tarvitaan, jotta tiedetään, millainen yrityksen kannattavuus on ja miten sitä voidaan parantaa. Laskelmat antavat eväät oikealle hinnoittelulle. Uuden yritystoiminnan suunnittelussa realistiset ennusteet ja arviot näyttävät suunnan, onko yritystoimintaa ylipäätään järkevää aloittaa. Aloitusvaiheessa kannattaa laatia vaihtoehtoisia laskelmia, jotta pystytään ennakoimaan erilaiset tilanteet. Laskelmilla voi vertailla, miten kustannukset kasvavat, jos yritystoiminnassa on 30 hevosen talli tai 10 hevosen talli, ja kuinka paljon toiminnan kannattavuuteen tarvitaan myyntiä erilaisissa vaihtoehdoissa.

Kannattavuuslaskennassa selvitetään yrityksen muuttuvat ja kiinteät kustannukset. Laskemalla muuttuvat ja kiinteät kustannukset yhteen, saadaan yrityksen kokonaiskustannukset. Tärkeä osa laskelmia on oman työn osuus ja tavoitteet omalle palkalle – oma työ ei ole ilmaista!

Kannattavuussuunnittelun hyödyt?

- eväitä hinnoitteluun
- kokonaisuuden tarkastelu sekä toimivilla että aloittavilla yrityksillä
 - laskelmat osa yritystoiminnan ammattimaisuutta
- kertovat kuinka paljon vähintään saatava tuottoa, jotta homma pyörii
 - suunnittelu on riskien hallintaa

Ennen kaikkea, laskelmat ovat yrittäjälle itselleen keino arvioida ja tiedostaa oman toiminnan kuluja. Laskelmat ja suunnitelmallisuus ovat selkeä näyttö ammattimaisuudesta ja riskien hallinnasta. Hevosyrityksen kannattavuuslaskelmasta on liitteenä yksinkertaistettu laskelmapohja ohjeineen. Sita voi käyttää oman toiminnan arviointiin.

Muutamia käsitteitä:

- Muuttuvat kustannukset vaihtelevat tuotannon määrän mukaan
- Myyntikate on myyntituottojen ja muuttuvien kustannusten erotus
- Kiinteät kustannukset pysyvät tiettyyn tuotantomäärään saakka muuttumattomina
- Kriittiseksi pisteeksi kutsutaan myyntimäärää, jolloin myyntituotot ovat yhtä suuren kuin kokonaiskustannukset. Myyntituottoja pitää saada vähintään kokonaiskustannusten verran, jotta yritystoiminta on kannattavaa.

3 PÄIVITTÄISEN RAHALIIKENTEEN PYÖRITTÄMINEN

Päivittäiseen rahaliikenteen hoitoon kuuluu laskutus, maksujen vastaanottaminen ja laskujen maksaminen, pankkiasioiden hoitaminen ja kirjanpito. Päivittäisen rahaliikenteen hoitamisessa auttavat hyvin suunnitellut rutiinit. Esimerkiksi tarkistuslistojen tekeminen voi helpottaa oma-aloitteisesti maksettavien laskujen muistamista. Laskutusta varten on joko käytettävissä ATK-ohjelmia tai valmiiksi suunniteltuja mallilaskuja. Myös tositteiden säilytyspaikka ja järjestys on hyvä miettiä.

3.1 Yrittäjän oma-aloitteisesti suoritettavat maksut

Yrittäjän on oma-aloitteisesti suoritettava maksuja määrätyissä aikatauluissa. Maksuja ovat sosiaaliturvamaksu, palkansaajan ennakonpidätys, eläkevakuutusmaksut sekä verot ja arvonlisävero. Maksuille on määrättyjä aikatauluja.

Esimerkki

Muistilista maksujen aikatauluista

Sosiaaliturvamaksu sekä palkansaajan ennakonpidätys

Työnantajan sosiaaliturvamaksu sekä palkansaajan ennakonpidätys on tilitettävä verottajalle palkanmaksukuukautta seuraavan kuukauden kymmenenteen päivään mennessä. Esimerkiksi maaliskuussa maksetuista palkoista tilitys tehdään viimeistään huhtikuun 10. päivä.

Eläkevakuutusmaksut

Palkoista maksettava eläkevakuutus tilitetään vakuutusyhtiölle palkanmaksua seuraavan kuukauden 20. päivään mennessä (LEL)

Muut kuin maataloilla toimivat hevosityritykset kuuluvat TEL:n piiriin. TEL maksujen aikataulut ovat sopimus- kysymyksiä.

MYEL – maksut kolme kertaa vuodessa

YEL – maksut sopimuksen mukaan

Eläke- ja muista vakuutusmaksuista lisätietoja ja perusteita löytyy Hevosalan kumppanuuksien ja resurssien hallinta- tietopaketista www.hevosyrittaja.fi.

Arvonlisäveron maksaminen

Kuukausimenettelyssä oleva arvonlisäverovelvollinen maksaa kohdekuukauden arvonlisäveron kyseistä kuukautta seuraavan toisen kuukauden 15. päivään mennessä. Esimerkiksi maaliskuun arvonlisävero maksetaan viimeistään toukokuun 15. päivänä.

Mikäli arvonlisävero maksetaan kerran vuodessa, tilitetään arvonlisävero verovuotta seuraavan helmikuun loppuun mennessä.

Verot

Veroennakoita pitää maksaa verojen suuruuden perusteella 2-11 kertaa vuodessa. Verojen suuruus arvioidaan aikaisemman toteutuman tai yrittäjän ilmoituksen mukaan. Aloittava yrittäjä ilmoittaa arvioidun tuloksensa aloittamisilmoituksen yhteydessä (Y3-lomake). Verottajalta tulee pankkisiirto. Ennakoita voi täydentää verovuotta seuraavan maaliskuun loppuun ilman korkoseuraamuksia.

3.2 Laskutus

Laskutus asiakkailta tulisi tehdä mahdollisimman nopeasti, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa. Laskutuksen nopeus on erityisen tärkeää, jos yrityksen maksuvalmius on heikko. Hyvin hitaasti tapahtuva laskutus luo yritykselle huonon imagon leväperäisenä asioiden hoitajana.

Laskutuksen avuksi on olemassa ATK-ohjelmia, joiden hankintahinnat lähtevät alle 100 eurosta. Laskun kirjoittaminen onnistuu myös ilman tietotekniikkaa. Laskun suunnittelu alkaa miettimisellä, mikä on laskun tietosisältö. Lisäksi laskutusta varten voi suunnitella ja hankkia omat lomakkeet tai logopaperit, joissa on yrityksen logot ja yhteystiedot selvästi näkyvissä.

Laskulle on annettava riittävä maksuaika, yleensä 8-14 päivää. Maksuviivästyminen voi periä viivästyskorkoa. Viivästyskorko on syytä ilmoittaa laskussa. Kuluttajilta voi periä enintään korkolain mukaista viivästyskorkoa. Viivästyskorko ajanjaksolle 1.1.-30.6. 2005 on 9,5 % vuodessa (eli viitekorko (2,5 %) lisättynä korkolain mukaisella 7 %:n lisäkorolla). Yrityksiltä perittäessä viivästyskorko on keskinäisen sopimuksen mukainen.

Laskut kannattaa yleensä aina lähettää viitteellisinä, koska se helpottaa laskujen kohdentamista kirjanpidossa. Lisäksi viitteellisten maksujen käsittely on pankkimaksujen osalta edullisempaa. Viitenumeroista saa pankeista ja ohjeet viitenumeron tekemiseen on löydettävissä Suomen Pankkiyhdistyksen paljon informaatiota sisältäviltä Internet-sivuilta osoitteesta www.fba.fi Useimmat laskutusohjelmat tekevät viitteet ja maksamista helpottavat viivakoodit automaattisesti.

Laskut voi lähettää myös sähköpostilla, jos siitä on laskutettavan kanssa sovittu etukäteen. Konekielisistä sähköisistä laskutusmahdollisuuksista löytyy lisätietoja Suomen Yrittäjien sivuilta <http://www.yrittajat.fi/sy/home.nsf/www/konekielisetlaskut>.

Mitkä ovat laskun tietosisältövaatimukset?

Vuoden 2004 alussa tulivat voimaan uudistuneet laskujen säädökset, jotka perustuvat EU:n laskutusdirektiiviin. Tarkkaan ottaen kaikkien laskujen tulee sisältää lain edellyttämät tietosisältövaatimukset. Verohallinto on antanut omat ohjeensa aiheesta Internet-sivuillaan osoitteessa www.vero.fi.

Yllä mainittua tietosisältövaatimusta on kevennetty niissä tapauksissa, joissa laskun määrä on alle 1000 euroa. Kevennetyssä laskussa riittävät seuraavat merkinnät:

1. Päivämäärä
2. Myyjän nimi ja osoite
3. Y-tunnus (= arvonlisäverotunniste)
4. Tavarantoimen/palvelun määrä ja luonne
5. Suoritettavan veron määrä verokannoittain
6. Juokseva laskun numero

Arvonlisäverovelvollisen kannalta on keskeistä tietää, onko toinen osapuoli arvonlisäverovelvollisten rekisterissä. Mikäli näin ei ole, laskuun sisältyvästä arvonlisäverosta ei ole vähennysoikeutta. Arvonlisäverovelvollisuuden voi tarkistaa elinkeinonharjoittajan Y-tunnuksen perusteella. Tämä tieto löytyy julkisesta tietopalvelusta osoitteesta www.ytj.fi.

Esimerkki

Esimerkkilasku

LASKU

Päivämäärä x.x. 2005

Laskun numero: 100

SAAJAN TILINUMERO: 1000 – 1000

MAKSUN SAAJA

Hevostila Malli

Mallilantie 0

00000 Mallila

MAKSAJA

Reima Ratsastaja

LASKUN ERITTELY

	Määrä	Hinta	Alv	Summa
Leirimaksu	x kpl	x euro	%	xx euroa
Majoitus				
Ruokailu				

Erittely verokannoittain

0 % veroton

8 %

17 %

22 %

Yhteensä

euroa

ERÄPÄIVÄ: x.x. 2005

14 pv netto, yliaikakorko 9,5 %

Viitteenne

VIITENUMERO: 100 100 100**Maksettava summa** _____ euroa*Hevostila Malli**Mallitie**00000 Mallila**Puhelin*
sähköposti
www.sivut**Y-tunnus 1-100****Alv.rek.****Muista kuitti käteismaksusta**

Käteismaksuista kirjoitettavasta kuitissa on samat tietosisältövaatimukset kuin laskussakin. Käteismaksukuitin muoto on syytä miettiä etukäteen ja siitä kannattaa tehdä valmis pohja jonka voi kirjoittaa joko käsin tai tietokoneen avulla.

Tarkista ennakkoperintärekisteriin kuulumisen

Maksaessasi palveluista yrittäjille, tarkista että palveluntarjoaja on ennakkoperintärekisterissä. Ennakkoperintärekisteriin kuulumisen voi tarkistaa YTJ-tietopalvelusta www.ytj.fi Y-tunnuksen tai yrityksen nimen perusteella. Mikäli palveluntarjoaja ei ole ennakkoperintärekisterissä, on suoritettava ennakonpidätys.

3.3 Pankkipalvelut

Pankkipalvelut ovat pakollinen osa yritystoimintaa. Yritys tarvitsee oman tilin ja yritys maksuliikenteenhoitamiseksi muitakin pankkien palveluita. Pankkien palveluita kannattaa vertailla oman käyttötarpeen pohjalta. Suomen Yrittäjien sivuilta löytyy kooste pankkipalvelumaksuista listahintoihin perustuen.

(<http://www.yrittajat.fi/sy/home.nsf/subpages/talousjarahapankkipalvelumaksut?opendocument>)

Yleensä pankkipalveluihin tutustumisessa auttaa Suomen pankkiyhdistyksen Internet-sivut www.pankkiyhdistys.fi/yrittajyyys/index.htm

Yritysassiakkaiden pankkipalvelujen määräytyminen on erilaista kuin henkilöasiakkaiden, sillä yritysasiakkailta pankit perivät yleensä rahansiirroissa sekä maksajalta että saajalta maksuja. Pankkien välillä on eroja hinnoissa. Alla olevan esimerkin hinnat on laadittu erään pankin hinnaston perusteella.

Pankkikortin hyväksyminen maksuvälineenä tuo lisäkustannuksia. Käsikäyttöisen "korttimankeli" käyttökulut ovat suuret ja sähköisen maksupäätteen kiinteät kulut ja investointikulut ovat suuret pienille käyttömäärille.

1. Esimerkki käteismaksun kuluista

Esimerkki

Kuukaudessa on yritykselle tullut

käteissuorituksia 30 kpl yhteensä 3000 €

pankkisiirtoina maksettuja 30 kpl yhteensä 3000 €

kuukaudessa on maksettu laskuja pankkisiirtoina 20 kpl yhteensä 3000 €

Jolloin kuukauden maksut koostuvat

pankkipalvelun kuukausimaksu 9 €

saapuvat pankkisiirrot viitteellisinä 30 kpl yhteensä 3,60 € (jos ilman viitettä 13,80 €)

käteisvarojen vienti ja laskenta kerran kuussa seteleitä 100 kpl 5,50 €

laskujen maksu viitesiirtona 20 kpl 0,80 €

maksut yhteensä 18,90 €

2. Esimerkki tapauksesta, jossa pankkikortti ja käteismaksu ovat mahdollisia

Kuukaudessa on yritykselle tullut

käteissuorituksia 20 kpl yhteensä 2000 €

pankkikorttisuorituksia 20 kpl yhteensä 2000 €

pankkisiirtoina maksettuja 20 kpl yhteensä 2000 €

Kuukaudessa on maksettu laskuja pankkisiirtoina 20 kpl yhteensä 3000 €

Jolloin kuukauden maksut koostuvat

Pankkipalvelun kuukausimaksu 9 €

Saapuvat pankkisiirrot viitteellisinä 20 kpl yhteensä 2,40 € (jos ilman viitettä 9,20 €)

Pankkikortti (käsikäyttöinen) 20 kpl 19 €

Käteisvarojen vienti ja laskenta kerran kuussa seteleitä 60 kpl 4,10 €

Laskujen maksu viitesiirtona 20 kpl 0,80 €

maksut yhteensä 31,20 €

3.4 Huomioita hevosalan yrityksen kirjanpitoon

Kun hevestaloutta harjoitetaan maatalouden yhteydessä, sovelletaan kirjanpidossa maatalouden tuloverolakia. Tuloista ja menoista tehdään muistiinpanot, joita on säilytettävä vähintään kuusi vuotta. Tulot ja menot kirjataan kassa- eli käteisperiaatteen mukaan. Toisin sanoen tulo on sen vuoden tuloa, jolloin raha on tullut tilille. Vastaavasti meno on vähennyskelpoinen sinä vuonna, kun se on maksettu. Kirjanpidosta käytetään nimitystä yhdenkertainen kirjanpito.

Yksityinen elinkeinonharjoittaja voi olla muistiinpanovelvollinen kuten maatalouden harjoittaja. Sen sijaan jos kyseessä on ay, ky tai oy, toimintaa säätelee kirjanpitolaki, joka määrittelee että tehdään kahdenkertais- ta kirjanpitoa. Kirjanpito tehdään suorite- eli toimitusperiaatteen mukaan.

Kirjanpito on syytä jättää ammattilaisten tehtäväksi, mikäli siihen ei ole omaa osaamista. Kirjanpitäjistä voi saada myös tärkeän neuvojan talousasioiden hoitamisessa. Kirjanpidon ostaminen säästää myös aikaa varsinaiseen yritystoiminnan pyörittämiseen. Vaikka yrittäjä käyttääkin tilitoimiston palveluita, on hänen syytä ymmärtää yrityksen talouteen ja kannattavuuteen vaikuttavien asioiden perusteet. Kirjanpidon raportteja on syytä opetella lukemaan. On ymmärrettävä tase ja tuloslaskelma sekä verotuksen perusteet.

Kirjanpitäjää valittaessa voi hinnan lisäksi miettiä minkälaisia ovat muiden yritysten kokemukset toimistosta, onko toimistolla muita hevosalan yrityksiä hoidettavana ja vastaako toimisto palveluodotuksiin. Toimiston kanssa on syytä tehdä kirjallinen sopimus koska muisti voi pettää siitä mitä on sovittu ja henkilöt voivat vaihtua.

Tilitoimistojen toiminta on kovin erilaista. Työtavat eri tilitoimistoissa vaihtelevat, ja on vaikea sanoa, mikä tapa on parempi kuin toinen. Tilitoimisto opastaa asiakkaansa näihin työtapoihin asiakassuhteen aluksi. Tilitoimistopalvelut koostuvat pääsääntöisesti laissa määrättyjen tehtävien eli kirjanpidon ja tilinpäätöksen tekemisestä, tulosraportoinnista ja veroilmoituksen laadinnasta. Lisäpalveluina saa laskutusta ja saatavien valvontaa, ostoreskontran hoitoa, maksuliikepalvelua, palkkakirjanpitoa, budjetointia, ym.

Tilitoimistopalveluista tuleva kokonaismaksu vuodessa kertyy yleensä useista eristä. Hinnoittelu voi olla tuntiperusteista tai kuukausiperusteista. Lisäksi hintaa voi vaikuttaa vientien määrä. Viennille kertyy usein kuluja yli euron. Tilitoimiston työmäärään ja samalla tilitoimiston veloitukseen voi vaikuttaa jonkin verran omalla toiminnalla. Vientien määrää voi vähentää pitämällä esimerkiksi kassakirjaa ja tekemällä siitä yhden viennin, yhdistelemällä saman tavaran ostokuitteja (polttoaineet, kahvit tallille) jne. Esimerkiksi maatilalla maatilatalouden tuloverolain alaisen (MVL) toimivan pienehkön (alle 200 vientiä) hevosalan yrityksen verokirjanpidon hoitaminen maksaa 400-500 €/vuosi. Keskikokoisen ratsastuskoulun (1500 vientiä) verokirjanpidon hoito voi maksaa 1500-2000 €. Kannattaa aina kysyä toisilta yrittäjiltä vinkkejä!

Tilitoimiston valinnasta löytyy tietoa Kirjanpitotoimistojen liiton sivuilta www.tilitoimistot.fi/tilitoimistot/.

3.5 Työntekijän palkkaus

Työnantajana toimimista, vakuutuksista ja palkan maksuun liittyvistä asioista lisätietoja Hevosalan kumppanuuksien ja resurssien hallinnan – tietopakettissa, joka löytyy www.hevosyrittaja.fi - sivuilta.

Työnantajan on noudatettava alan yleissitovan työehtosopimuksen määräyksiä. Maksessaan palkan, työnantajan on annettava työntekijälle laskelma (palkkakuitti), josta ilmenee palkan suuruus ja sen määräytymisen perusteet.

4 VEROTUKSEN JA VEROSUUNNITTELUN PÄÄKOHTIA

Yleisesti hyväksyttävänä lähtökohtana voidaan pitää, että verovelvollisella on oikeus järjestää taloudelliset toimensa itselleen edullisimmalla tavalla. On kuitenkin pidettävä mielessä, että verotus ei saa olla ainoa kriteeri esimerkiksi yritysmuodon valintaa tehtäessä. Tärkeitä seikkoja ovat mm. päätöksentekoon liittyvät kysymykset. Yritysmuodon valinnalla voi olla vaikutusta maataloustukien myöntämiseen tai yrittäjän eläkevakuutuksen määräytymisperusteisiin.

Yritys- vai harrastustoimintaa?

Hevostaloudessa kuten muussakin yritystoiminnassa tähdätään luonnollisesti voitolliseen lopputulokseen. Näin ei kuitenkaan aina käy. Mikäli toiminta on usean vuoden peräkkäin tappiollista, saattaa verottaja puuttua tilanteeseen, eikä enää vahvistakaan tappiota, vaan yrittäminen katsotaan harrastustoiminnaksi.

Edellä mainitun kaltainen tilanne on usein käsillä yritystoimintaa aloitettaessa. Mitään tarkkaa sääntöä ei ole siitä, kuinka monta miinusmerkistä vuotta voi olla ilman, että toiminta katsottaisiin harrastukseksi. Pari ensimmäistä vuotta voinevat hyvinkin olla tappiollisia. Sen sijaan, mikäli tappiovuosia alkaa kertyä selvästi enemmän, kolkutellaan harrastustoiminnan rajoja. Niissäkin tapauksissa, että toiminta on katsottu harrastukseksi, kannattaa kuitit pitää tallessa, Jos nimittäin voitollista tulosta aikanaan syntyy, voi ”harrastusvuosien” miinusmerkkiset tulokset kuitata tuolloin. Verottajan nykyisen tulkinnan mukaan pelkkä ravihevosen omistaminen ei voi olla yritystoimintaa.

4.1 Tuloverokohtelun eri vaihtoehdot

Verovelvollisen verotettava tulokokonaisuus voi koostua eri tulolähteistä. Tulolähteitä on kolme:

1. Henkilökohtainen tulolähde (TVL)
2. Maatalouden tulolähde (MVL)
3. Elinkeinotoiminnan tulolähde (EVL)

Samana tulolähteen tulot lasketaan yhteen. Menojen vähentämisen jälkeen on selvillä joko tulolähteen verotettava tulo tai tappio. Eri tulolähteiden tuloja ja menoja ei voi kuitata keskenään.

Mikäli hevostaloutta harjoitetaan maatalouden ohessa, lienee tyypillistä, että hevostalouden tulo verotetaan maatalouden tulolähteessä (MVL). Tunnuksellista on, että tilan luontaisia edellytyksiä käytetään hyväksi: maatalousrakennukset ovat hevosten käytössä tai eläinten ruokintaan käytetään pääasiassa oman tilan tuotteita.

Sen sijaan, mikäli hevosyrittäjällä ei ole lainkaan peltoa tai toimintaa harjoitetaan vaikkapa vuokratallissa, ei maatalouden harjoittamisen ”kytkentää” synny. Tällöin toiminta verotetaan elinkeinotoiminnan tulolähteessä (EVL).

Yritystoiminnan muodot

Yrittämisen muodot voi jakaa seuraavasti:

1. Yksityinen elinkeinonharjoittaja
2. Avoin yhtiö
3. Kommandiittiyhtiö
4. Osakeyhtiö
5. Osuuskunta

Kolmessa ensin mainitussa muodossa tulo jaetaan erilaisin säädetyin perustein ansiotulo-osuuteen ja pääomatulo-osuuteen. Ansiotulosta maksetaan tuloveroa valtiolle progressiivisen tuloveroasteikon mukaan sekä tasasuhteista kunnallis- ja kirkollisveroa. Pääomatulosta maksetaan veroa tasaprosentti, vuonna 2005 vero on 28 %.

Yhteisöjä (osakeyhtiö, osuuskunta) verotetaan kaikista tuloista saman yhteisöveroprosentin mukaan. Vuonna 2005 yhteisöveroprosentti on 26 %. Osakeyhtiöstä nostetut osingot verotetaan erilaisin säädetyin perustein ansiotulona, pääomatulona ja osa on verotonta.

4.2 Arvonlisäverotus

Arvonlisävero on yleinen kulutusvero, josta säädetään arvonlisäverolaissa ja -asetuksessa. Pääsäännön mukaan verovelvollinen on tavaran tai palvelun myyjä. Vero on ns. vyörytettävä vero, joka lisätään tavaran tai palvelun hintaan. Tämä hinta peritään asiakkaalta. Jotta vero ei kertaantuisi arvonlisäverovelvollisten keskinäisessä kaupankäynnissä, ostoihin sisältyvä arvonlisävero on vähennyskelpoinen. Näin pitäisi toteutua pääpiirtein se periaate, että loppukuluttaja maksaa arvonlisäveron.

Tietopakettissa ei esitetä tarkempia esimerkkejä arvonlisäverokäytännöistä, sillä

- tapaukset ovat usein uniikkeja, ei yleistettävissä
- verottajan kanta asioihin vaihtelee eri verotoimistoissa
- hyvin vähän ns. sitovia päätöksiä ylimmästä oikeusistuimesta

Vähäinen liiketoiminta

Mikäli kalenterivuoden liikevaihto jää alle 8.500 euron, voi yritys jäädä kokonaan arvonlisäverotuksen ulkopuolelle. Tämä ei pääsääntöisesti ole kannattavaa, jos yrityksellä on kaupankäyntiä alv-velvollisten yritysten kanssa. Jos yrittäjä on hakeutunut alv-velvolliseksi, niin alle 8 500 euron liikevaihdolla arvonlisävero palautetaan kokonaan. Kun liikevaihto osuu 8.500-22.500 euron välille, verovelvollinen on oikeutettu osittaiseen arvonlisäverohuojennukseen. Liikevaihdon ylittäessä 22.500 euroa huojennusta ei enää myönnetä.

Arvonlisäverovelvolliseksi kannattaa tosin hakeutua, vaikka toiminta olisi pientäkin. Vain todella poikkeuksellisissa erikoistapauksissa ei alle 8500 euron liikevaihdon yrityksen kannattaisi olla alv-velvollinen.

Arvonlisäverokannat

Suomessa arvonlisäverokantoja on neljä: 0, 8, 17 ja 22 %. Hevostalouden osalta mikä tahansa verokannoista saattaa tulla kyseeseen toiminnan luonteen mukaan. Samalla tilalla voi siis samanaikaisesti olla useamman verokannan mukaista toimintaa.

Seuraavassa esimerkkejä eri toimintamuotojen verokohtelusta

1. ravikilpailutoiminta on arvonlisäverotonta
2. tallipaikan tai laitumen vuokraus pitkäaikaisella sopimuksella arvonlisäverotonta.
3. mahdollisuus liikunnan harjoittamiseen esim. ratsastusvaellus ja ratsastustunnit arvonlisäverollista, verokanta 8 %
4. heinän ja muun rehuaineen myynti arvonlisäverollista, verokanta 17 %
5. valmennuspalvelun myynti on verollista, verokanta 22 %
6. hevosten jalostus-, siitos- ja kasvatustoiminta arvonlisäverollista, verokanta 22 %
7. täysihoitohevonen, joka laskutetaan kokonaispakettina, arvonlisäverollista, verokanta 22 %
8. tilapäisluonteinen alueen tai rakennuksen vuokraaminen arvonlisäverollista, verokanta 22%

4.3 Kirjanpidon ohjauskysely

Verovelvollisella on mahdollisuus tiedustella verottajalta oman toimintansa verokohtelua kirjallisesti. Ohjauskysely voidaan tehdä vapaamuotoisena niistä toimista, joita yrityksessä on tarkoitus harjoittaa. Saatu vastaus varmistaa sen seikan, että verottajan taholta ei tule yllätyksiä jälkikäteen. Kirjanpidon ohjauskysely on maksuton.

Verottajalta voi pyytää myös virallista ennakkoratkaisua, joka on maksullinen ja valituskelpoinen.

LÄHTEITÄ JA LISÄTIETOJA

Yritys- ja taloustiedon hakuun vinkkejä:

Suomen Ravivalmentajat ry www.ravivalmentajat.fi
Suomen Hippos ry www.hippos.fi
Suomen Yrittäjät www.yrittajat.fi
Suomen Ratsastajainliitto www.ratsastus.fi
Suomen Hevosomistajien Keskusliitto www.shkl.net
Verohallinto www.vero.fi
www.proagria.fi
www.veronmaksajat.fi
www.hevosyrittaja.fi

Palkkauksesta lisätietoja Internet- sivuilta:

www.palkka.fi
www.yrittajat.fi
www.vero.fi
www.etera.fi Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö
www.etk.fi Eläketurvakeskus
www.työnantajat.fi Maaseudun työnantaja-liitto MTL

Julkaisuja

Hevostalouden laskelmia - opas. 1988. Suomen Hippos ry.
Hevosen hoito ja ruokinta. 2003. Tieto tuottamaan – sarja. ProAgria Maaseutukeskusten liitto.
Käytännön kirjanpito. 2002. Tomperi, Soile. Edita, Helsinki.
Yrittämällä tuloksiin. 2001. Tieto tuottamaan – sarja. ProAgria Maaseutukeskusten liitto.

Taulukko hevosityrityksen kannattavuuslaskelmaa varten

1.	KIINTEÄT KUSTANNUKSET	käyttöikä vuotta	poisto euroa	korko euroa	kk:ssa euroa	vuodessa euroa
1.1.	Tallirakennus (arvo x euroa)					
	Muut rakennukset (arvo x euroa)					
1.2.	Kalusto					
1.3.	Käyttöhevoset (omassa omistuksessa)					
1.4.	Henkilöstökulut:					
	Oma palkka					
	Oman palkan sos.kulut					
	Työntekijöiden palkat					
	Työntekijöiden sos.kulut					
1.5.	Muut kiinteät kulut:					
	Rakennusten ja kaluston kunnossapito					
	Kiinteistövero, jätemaksut, tiemaksut					
	Vakuutukset liiketoiminnalle					
	Sähkö					
	Vesi					
	Puhelin					
	Toimistokulut					
	Kirjanpito					
	Markkinointi, sis. nettisivut, käyntikortit, esitteet					
	Ammattilehdet, kirjallisuus, koulutus					
	Autokulut					
	KIINTEÄT KUSTANNUKSET YHTEENSÄ					
2.	MUUTTUVAT KUSTANNUKSET					
	Kaura					
	Heinät					
	Muut rehut					
	Kuivikkeet					
	Kengitys + kengät					
	Muu kuluva tavara (varusteet ym.)					
	Eläinlääkintä, muut hoidot					
	MUUTTUVAT KUSTANNUKSET YHTEENSÄ					
3.	KOKONAISKUSTANNUKSET YHT. (KIKUT+MUKUT)					
	Hevospaikkoja x määrä				kk:ssa euroa	vuodessa euroa
3.1.	Kustannukset hevospaikkaa kohti (v/kk)					

OHJEET KANNATTAVUUSLASKELMA- ESIMERKKIIN

*kaikki luvut kannattaa merkitä ilman arvonlisäveroa
ei kannata merkitä ns. euron tarkkuudella kunhan vain kustannus on oikeaa kaliiberia
ole rehellinen*

1. KIINTEÄT KUSTANNUKSET

1.1. Tallirakennus

Jos kyseessä oleva talli on vuokratalli, niin tallin kuukausivuokra merkitään vain kuukaudessa kohtaan ja vuosivuokra omaan kohtaansa (12 x kuukausivuokra).

Jos kyseessä on oma talli, niin tallin taloudellinen arvo on ensin arvioitava; uudessa tallissa se on sama kuin rakennuskustannukset, muuten tallin arvon määrittely perustuu arvioon.

Tämän jälkeen arvioidaan korkokanta, jota käytetään. Nykyisten matalien korkojen aikana korkoprosentti voisi olla vaikka viisi (5%). Joka tapauksessa korkoprosenttina on käytettävä isompaa lukua kuin pankkirahoituksen nykyinen korko.

Esimerkki: Tallin arvo on 100 000 euroa, laskennassa käytetty korkokanta 5% ja tallin taloudellinen käyttöikä 20 vuotta. Vuosittainen "arvon kuluminen" tallista on 5 000 euroa (100 000 euroa jaettuna 20 vuodella).

Keskimäärin talliin tulee 20 vuoden aikana sitoutumaan pääomaa noin 50 000 euroa vuosittain. Täten sitoutuneen pääoman tuottovaatimus per vuosi on 2 500 euroa (50 000 x 0,05). Esimerkkitaliin vuosittaiset kustannukset tallista ovat näin ollen 7 500 euroa eli 625 euroa/kk (5 000 + 2 500).

Muut rakennukset

Muiden rakennusten kohdalla lasketaan todelliset kulut saman lailla kuin tallirakennuksen kohdalla. Taloudellinen käyttöikä arvioidaan, arvo arvioidaan ja asetetaan korkokanta (sama kuin tallirakennuksen kohdalla)

1.2. Kalusto

Kaluston kohdalla voidaan käyttää samaa laskukaavaa kuin edellisissä. Tällöin tietenkin taloudellinen käyttöikä on huomattavasti lyhyempi. Kalustoon voidaan laskea kuuluvaksi toiminnassa välttämätön irtaimisto.

Toisaalta kaluston arvon voidaan katsoa koko ajan pysyvän samana uushankintojen myötä. Silloin kaluston "arvon kulumista" ei lisätä kustannuksiin.

Esimerkki jälkimmäisestä: Kaluston arvo aloittaessa 20 000 euroa. Taloudellinen käyttöikä on viisi vuotta ja laskennassa käytetty korkokanta viisi prosenttia. Kaluston arvo kuluu (ja sitä on hankittava saman verran) vuosittain 4 000 euroa (20 000 jaettuna viidellä). Kalustoon sitoutunutta pääomaa on kaiken aikaa 20 000 euroa. Sitoutuneen pääoman tuottovaatimus per vuosi on 1 000 euroa (20 000 x 0,05). Esimerkin kaluston vuosittaiset kustannukset ovat 5 000 euroa eli 417 euroa/kk.

1.3. Käyttöhevokset

Mahdollisten itse omistettujen käyttöhevosten kohdalla voidaan ajatella, että hevosaineksen arvo pysyy koko ajan samana. Tällöin käytetään samaa laskentakaavaa kuin kaluston kohdalla jälkimmäinen versio.

Esimerkki: Tallilla on hevosia käytössä kymmenen kappaletta ja niiden uushankinta-arvo on yhteensä 50 000 euroa. Yhden hevosen keskimääräinen käyttöaika on viisi vuotta. Kaluston arvo kuluu vuosittain 10 000 euroa (50 000 jaettuna viidellä). Kalustoon sitoutunutta pääomaa on kaiken aikaa 50 000 euroa. Sitoutuneen pääoman tuottovaatimus per vuosi ovat 2 500 euroa (50 000 x 0,05). Esimerkin käyttöhevosten vuosittaiset kustannukset ovat 12 500 euroa eli 1042 euroa/kk. Esimerkissä joka vuodelle "jää rahaa" hankkia uusia hevosia 10 000 eurolla. Tämä ei tietenkään joka vuosi toteudu, mutta mikäli keskimääräinen käyttöikä on viisi vuotta, niin pitkässä sarjassa tullaan tähän.

1.4. Henkilöstökulut

Oma palkka

Oma palkka kohtaan merkitään se, mitä itselle otetaan palkkaa tai minkä suuruinen tulos per kuukausi ilman omia palkkakustannuksia tulisi saada. Tämä oma palkka tulee arvioida sen mukaan, kuinka arvokkaana omaa työtä pitää ja joka tapauksessa sen tulee olla arvokkaampi kuin työntekijän kk-palkka.

Oman palkan sos.kulut

Sosiaalikuluiksi voidaan arvioida 45% palkan summasta, eli oma palkka kerrotaan 0,45. Sosiaalikuluihin kuuluvat mm. lakisääteiset maksut, vuosilomat, vakuutukset, eläkemaksut jne.

Työntekijöiden palkat

Työntekijöiden palkat merkitään bruttona toteutuman mukaan.

Työntekijöiden sos. kulut

Sama laskutapa kuin oman palkan sosiaalikulujen kanssa.

1.5. Muut kiinteät kulut

Arvioidaan ja/tai tutkitaan toteutumaa. Alla on huomioita eräiden kustannusten osalta:

Rakennusten ja kaluston kunnossapito

Arvioidaan kunnossapitokulut. Nämä voivat olla esimerkiksi 2%/vuosi rakennusten kohdalla alkuperäisestä arvosta ja 4 %/ vuosi kaluston kohdalla alkuperäisestä arvosta.

Vakuutukset liiketoiminnalle

Vakuutukset voivat sisältää: yritystoiminnan vastuuvakuutukset, rakennusten ja kaluston vakuutukset, eläinvakuutukset, keskeytysvakuutukset jne. Huomioi, ovatko yrittäjävakuutukset huomioitu sosiaalikuluihin.

Autokulut

Tapauskohtaista: autokuluja, kuten kuljetusauton käyttö kilpailuihin voi esim. hoitotallilla hevosenomistaja itse maksaa.

2. MUUTTUVAT KUSTANNUKSET

Arvioidaan ja/tai tutkitaan toteutumaa. Alla on huomioita eräiden kustannusten osalta:

Kaura, heinä, rehut

Rehumäärä kg * hinta (kk:ssa ja vuodessa)

Kengitys + kengät

Kengitysten lukumäärä * hinta (kk:ssa ja vuodessa)

Eläinlääkintä, muut hoidot

Tapauskohtaista: voivat esim. hoitotallilla olla suoraan hevosenomistajan kuluja

3. KOKONAISKUSTANNUKSET

Lopuksi lasketaan kiinteät ja muuttuvat kulut yhteen. Kokonaiskustannukset lasketaan kuukautta ja vuotta kohti.

3.1. Kustannukset hevospaikkaa kohden saadaan kun jaetaan kokonaiskustannukset hevospaikkojen mukaan.

Kannattaa huomioida, että hevospaikat eivät mahdollisesti ole aina täynnä. Tämä ns. tyhjäkäynti tulee ottaa huomioon. Kiinteät kulut eivät juurikaan joustu, vaikka tallissa olisi pari tyhjää karsinaa. Muuttuvat kulut sen sijaan joustavat tietoenkin käytön mukaan. Tyhjäkäyntiä voivat aiheuttaa kausivaihtelut ja laidunkausi.

Hevosalan tietopaketit - kokonaisuuteen kuuluu kahdeksan toisiaan täydentävää teemaa. Tietopaketit sisältävät käytännönläheistä tietoa tallinpitäjille, hevosalan yrittäjille, toimintaa aloittaville ja hevosalan neuvojille. Tietopaketeissa on perustiedon lisäksi viitteitä laajempaan tiedon hakuun. Uusimpia tietoja voi tarkistaa tekstissä mainituilta internet- sivustoilta ja neuvontaorganisaatioilta.

Jokaista teemaa on ollut valmistelemassa kolmen tai useamman asiantuntijan työryhmä. Työryhmissä kootut tietopaketit ovat toimineet hankkeessa järjestetyissä koulutuspäivissä luentomateriaaleina. Jotta koulutuspäiville koottu hyödyllinen tieto tavoittaisi mahdollisimman suuren joukon, löytyvät nämä tietopaketit www.hevosyrittaja.fi – Internet-sivuilta.

Hevosalan tietopaketit kuuluvat Laurea-ammattikorkeakoulun Hevosalan yrittäjyyden kehittämishankkeeseen, joka on toteutunut vuosien 2004-2005 aikana yhteistyössä hevosalan organisaatioiden kanssa. Kehittämishankkeelle on myönnetty rahoitusta TE-keskusten alueellisesta maaseutuohjelmasta, ALMA:sta, jonka rahoituslähteenä on Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahasto (EMOTR).

HEVOSALAN TIETOPAKETIT:

- 1 Hevosyrityksen johtaminen
- 2 Hevostilan tuotannon ja tukien optimointi
- 3 Hevostilan ympäristön hallinta
- 4 Hevosalan yrityksen asiakkuuden hallinta
- 5 Hevosalan yrityksen talousasioiden hallinta**
- 6 Hevostilan tuotantoprosessien hallinta
- 7 Kumppanuuksien ja resurssien hallinta
- 8 Hevosaines

